

СЛОБОЖАНЩИНА: ЛІТЕРАТУРНИЙ ВИМІР

18 лютого 2011 р. в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка відбулася ІХ всеукраїнська наукова конференція “Слобожанщина: літературний вимір”, організаторами якої стали Наукове товариство ім. Т. Шевченка, Східний філіал Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України, кафедра теорії літератури та компаративістики ЛНУ імені Тараса Шевченка. Цьогорічною конференцією розпочалася низка заходів з нагоди 90-річчя університету й 10-ліття Східного філіалу Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Саме цим знаменним датам було присвячено фільм, який учасники конференції мали змогу переглянути до початку пленарного засідання.

До участі в конференції зголосилося понад сто науковців з різних регіонів України. Пленарне засідання вільним словом відкрили ректор університету *С. Савченко*, декан факультету української філології *Т. Пінчук*. Доповіді, виголошені на пленарному засіданні, були присвячені як класичній спадщині (“Психопоетика оповідання Г. Квітки-Основ'яненка “Знахар” – *А. Козлов*, Кривий Ріг; “Образ дружини письменника у мемуарах Олесь Гончара” – *В. Галич*, Луганськ), так і актуальним питанням сучасного літературного процесу й літературознавства (“Щоденник як мемуарний жанр: проблеми класифікації” – *О. Галич*, Луганськ; “Місто-фантом у романі С. Жадана “Ворошиловград” – *В. Фоменко*, Луганськ; “Буквар нашого часу: новелістичний конструкт сучасної епіки” – *О. Бровко*, Київ).

Під час роботи секцій прозвучали доповіді, присвячені літературі, фольклору й журналістиці різних епох Східної України та прикордонних територій Російської Федерації. Особливий інтерес серед учасників конференції викликали доповіді *Н. Акулової* (Мелітополь) “Поетика психологізму в прозі М. Івченка”, *М. Бородінової* (Донецьк) “Рецепція біблійної притчі у повістях Г. Квітки-Основ'яненка”, *С. Ковпак* (Луганськ) “Мікропоетика незавершених п'єс Г. Квітки-Основ'яненка”, *Т. Шарової* (Мелітополь) “І. Маслов: людина і письменник”.

Підбиваючи підсумки, проф. *О. Галич* наголосив, що з кожним роком зростає інтерес до конференції, усе різноманітнішими стають теми доповідей, розширюється географія учасників, тому є надія і на подальшу плідну співпрацю з науковцями не лише з усієї України, а й з-за кордону.

Наталія Філоненко
м. Луганськ

Отримано 17 березня 2011 р.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗБІРНИКА ПРО АМЕРИКАНСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ

3 лютого 2011 р. в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України відбулася презентація п'ятого–шостого числа щорічника “Американські літературні студії в Україні”, започаткованого Центром американських літературних студій в Україні при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Цього разу видання було присвячене американському модернізму – “Американський модернізм: контекст, постаті. Післяпостмодерністський погляд” (К.: Факт, 2008–2009).

Відкрилася презентація вступним словом головного редактора видання “Американські літературні студії в Україні” *Т. Денисової*, яка визначила надзавдання збірника, окреслила його ідейно-тематичні та структурні особливості. Головна мета цього видання – ще раз повернутися до широко обговорюваного, але ще так мало проясненого явища “модернізм”. Саме такому сучасному науковому осмисленню цього феномену і присвячено вступну статтю *Т. Денисової*, де

загальні теоретико-літературні положення розглядаються на конкретному історико-літературному матеріалі, унаслідок чого вимальовується складна картина становлення модернізму в Америці. Наступна стаття збірника (М. Шимчишин) по-своєму унікальна для української американістики, адже явище модернізму тут визначається в координатах літератури Гарлемського ренесансу. Перший розділ збірника “Провідні постаті американського модернізму” присвячено поезії, у межах якої, власне, і відбувався модернізм у США. Тут розглядається творчість таких видатних майстрів, як Е. Паунд (О. Гон), Т. С. Еліот (Т. Михед), В. К. Вільямс (Н. Криницька), В. Стівенс (О. Море), Е. Л. Мастерс (Н. Жлуктенко), Л. Х’юз (Г. Стембковська). Справжнім досягненням цього видання, на думку головного редактора щорічника, можна вважати наукове відкриття для вітчизняного читача постаті Гертруди Стайн, творчість якої ґрунтовно й по-новаторськи осмислено в статтях російського американіста М. Анастасьєва та американського культуролога Дж. Белла. Статті другого розділу “Контекст модернізму” присвячено відомим американським прозаїкам, про яких, з одного боку, важко говорити як про “чистих” модерністів, але з другого боку, їхній активний художній пошук часто відбувається саме в параметрах модерністської естетики. Зокрема, ідеться про Г. Джеймса (С. Яковенко), Ф. С. Фіцджеральда (О. Гусейнова), В. Набокова (О. Бандровська), В. Фолкнера (О. Дубініна, Г. Покидько), З. Н. Херстон (Н. Висоцька), Дж. Тумера (Н. Шпильова). В окремій статті розглядається жіноча драматургія 1910-1920-х рр. (А. Гайдаш). У дослідженнях третього розділу “Модернізм і постмодернізм. Діалектика взаємин” простежується слід модерністської традиції в новітній літературі, як, приміром, у творчості Дж. Хоукса (М. Коваль), Дж. Хеллера (Л. Казаково), Д. Делілло (Ю. Ткачук), а також у критиці каліфорнійської школи (Т. Морозова). У щорічнику вміщено окремий розділ “Читаємо та обговорюємо нові твори”, де публікується наукова дискусія з приводу роману Дж. С. Фоера “Все ясно” (О. Бежан, Т. Остапчук, Ю. Павленко, Н. Шпильова). Наприкінці збірника подається хроніка та інформація про недавні публікації і події американістики.

Наукову громаду, що зібралася на презентації, привітав директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, академік НАН України *М. Жулинський*, який наголосив на важливості цього видання, що стало водночас і результатом активної діяльності Центру американських літературних студій в Україні, і свідченням піднесення вітчизняної американістики на високий рівень наукової якості.

До привітання *М. Жулинського* приєднався заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, член-кореспондент НАН України *М. Сулима*, який зазначив, що тематика цього річного зібрання особливо актуальна не лише в галузі американознавства, а й у теоретико-літературному та компаративному аспектах.

У своєму привітальному слові директор Програми академічних обмінів імені Фулбрайта в Україні *М. Стахів* говорив про плідність багаторічної співпраці Фулбрайтівського товариства з Центром американських літературних студій в Україні, що сприяє як формуванню нових наукових кадрів, так і виникненню нових ґрунтовних досліджень у галузі американістики, серед яких і презентований збірник.

Далі розгорнулася наукова дискусія, в якій було запропоновано фахові оцінки видання та висловлено роздуми з приводу проблематики збірника. Так, член-кореспондент НАН України *Д. Наливайко* (Інститут літератури) висловив думку про те, що у презентованому збірнику запропоновано абсолютно новий підхід до проблеми модернізму. Новим, на думку дослідника, тут видається вже те, що акцентовано національний (зокрема американський) варіант модернізму. Це вказує на існування різних “модернізмів” з їх унікальною національною специфікою, що є коректнішим баченням, порівняно із ідеєю (яка культивувалася за радянських часів), про єдину спільну для всіх націй модерністську модель. Більше того, указує *Д. Наливайко*, перевага запропонованого в збірнику підходу полягає в тому, що поняття модернізму тут, хоч і розуміється широко, усе ж не розмивається. А саме цим часто грішать сучасні дослідження, особливо в галузі українознавства, де спостерігається тенденція захопливо називати модерністами всіх митців кінця ХІХ – початку ХХ ст., навіть І. Франка. І нарешті, важливо, зазначив учений, що у розвідках збірника запропоновано не “голий” аналіз літературних артефактів, а простежується міцний зв’язок із соціальними та історичними реаліями цілком у річищі сучасного світового літературознавства, яке, охолонувши після запальних антиконтекстних гасел останніх декад ХХ ст., звертається до ідей “нового історизму”.

Продовжила його думку *Г. Сиваченко* (Інститут літератури), яка зазначила, що, хоча це й видається дещо парадоксальним, але пізніший за часом феномен постмодернізму вже різнобічно досліджено та науково осмислено, тоді як явище модернізму все ще викликає низку важливих концептуальних питань, про що свідчить пошкваллення інтересу до нього у вітчизняному літературознавстві останніх років: це і презентований збірник, і конференція “Модернізм як теоретична парадигма: уточнення

змісту”, що відбулася в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ в червні 2008 р., матеріали якої готуються до друку.

Н. Жлуктенко (КНУ імені Тараса Шевченка) нагадала присутнім, що збірник “Американський модернізм: контекст, постаті. Післяпостмодерністський погляд” також став наслідком наукової конференції, що проходила в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ в лютому 2009 р., привернувши увагу наукової громадськості плідною теоретико- та історико-літературною дискусією. Статті презентованого збірника, суголосні в трактуванні засадничих понять, якраз і висловлюють – кожна по-своєму – спільну наукову позицію, вироблену зусиллями учасників того академічного заходу. *Т. Михед* (КНУ імені Тараса Шевченка) вказала на іншу важливу особливість збірника – його розмаїття в тематиці, проблематиці та обраних методологічних підходах, що, утім, не руйнує, його загальної цілісності. Крім того, дослідниця привернула увагу до розділу, присвяченого роману Дж. С. Фоера. Поданий тут науково-дослідний матеріал переконливо доводить, що цей твір – важливе свідчення становлення міжнародних відносин українців та американців.

Б. Шалагінов (Національний університет “Києво-Могилянська академія”) висловив переконання в тому, що активна діяльність Центру американських літературних студій в Україні, заявлена ним динаміка наукового осмислення літературного процесу в США, – це важливий приклад для дослідників інших світових літератур. А тому цей збірник може статися в нагоді не лише для американців, а й для всіх вітчизняних “зарубіжників”. Цю думку підтримав *І. Мегела* (КНУ імені Тараса Шевченка), уточнивши лише, що збірник матиме своє важливе призначення і в академічних колах, і серед викладачів та студентів вищої школи і навіть середніх навчальних закладів. *В. Фесенко* (Київський національний лінгвістичний університет) акцентувала увагу на широкому регіональному представництві авторів збірника, що свідчить не лише про масштаби діяльності Центру американських літературних студій в Україні, а й вселяє надію, що наукові “новинки” матимуть свого читача на теренах всієї України. *Н. Поліщук* (Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ) наголосила на інтердисциплінарній вагомості видання.

Загалом презентація збірника наукових статей “Американський модернізм: контекст, постаті. Післяпостмодерністський погляд” продемонструвала, що осмислення феномену модернізму – це актуальна проблема сучасного світового та вітчизняного літературознавства, котра вимагає пильної наукової уваги та подальшого дослідження, одним із етапів якого і стало видання, презентоване Центром американських літературних студій в Україні.

Олена Дубініна
м. Київ

Отримано 9 березня 2011 р.

Національна академія наук України
Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка
Кафедра філологічних дисциплін
Національна спілка письменників України

1–2 грудня 2011 року в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка відбудеться **міжнародна наукова конференція “Текстологія, поетика, методика вивчення творчості Григорія і Григора Тютюнників”** до 80-річчя від дня народження Григора Тютюнника, видатного українського письменника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Проблематика конференції:

1. Міжнародні літературні взаємозв'язки на прикладі творчості братів Тютюнників і їхнього літературного середовища.
2. Текстологія творчості письменників другої половини ХХ століття: теорія та едиційна практика.
3. Поетика творчості Григорія і Григора Тютюнників у контексті естетики шістдесятництва.

4. Переклади творів Григорія і Григора Тютюнників.
5. Життєпис братів Тютюнників у мемуаристиці.
6. Мовна картина світу у творчій спадщині митців.
7. Вивчення творчості Григорія і Григора Тютюнників у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах.

Для участі в конференції необхідно до 15 вересня 2011 року надіслати наукові статті обсягом 5-8 сторінок машинопису. Обов'язково додається електронний носій (Word) на диску та конверт зі зворотною адресою. На окремі сторінки подаються відомості про автора: учений ступінь, звання, місце основної роботи або навчання, адреса, телефон. Аспіранти, магістранти подають також інформацію про наукового керівника. Матеріали надсилають на адресу: Олексію Неживому, вул. Оборонна 2, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Луганськ, 91011 (тел. 8-0642-32-68-86, моб. 8-050-245-61-38).

Організаційний внесок (120 гривень; входить вартість наукового збірника без урахування коштів на пересилку за кордон) надсилати на адресу: Починкова Марія Миколаївна, вул. Оборонна 2, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, оргкомітет конференції, м. Луганськ, 91011.

До проведення конференції планується видання наукового збірника, до якого ввійдуть наукові студії, спогади про Григорія і Григора Тютюнників та їхні твори, що раніше не публікувалися. Тому звертаємося з проханням до письменників надсилати спогади, а також ксерокопії збережених автографів.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

29-30 вересня 2011 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбудеться міжнародна наукова конференція **“Гене́за жанрових форм у контексті інтермедіальності”**.

Організатор конференції – кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури – запрошує вас узяти участь у її роботі.

Основні тематичні напрями:

- актуальні жанрологічні параметри літературознавства в контексті теорії інтермедіальності
- вплив інтермедіальних компонентів на жанрову гене́зу: від маргінальності до канонічності
- інтермедіальність як креативна домінанта постмодерністського письма
- жанрова матрична “форма” і жанрова “метаморфність”
- значення історичного компонента в новітніх генологічних літературних зразках.

Круглий стіл: **“Інтермедіальність як сучасна літературна метамова”**.

Робочі мови конференції: українська, російська, німецька, англійська.

Для участі в роботі конференції просимо до 30 червня 2011 року надсилати заявки на електронну адресу кафедри (o.chervinska@chnu.edu.ua) або на поштову адресу (58012, м. Чернівці, вул. Коцюбинського 2) на ім'я Дзика Романа Анатолійовича:

- прізвище, ім'я, по батькові (повністю);
- тема доповіді;
- анотація доповіді (10-12 рядків);
- науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи;
- контактні адреси й телефони.

Статті за матеріалами конференції (оформлені відповідно до встановлених вимог) прийматимуться при реєстрації учасників і будуть розглянуті редколегією наукового збірника **“Питання літературознавства”** (фахове видання, затверджене ВАК).

Науковий керівник конференц-проекту – зав. кафедри, проф. О. В. Червінська.